

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Speciebus Quantitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

tam distinctam à substantia, per quam reddi-
tur impenetrabilis, ergò. & dist. ma. non sunt
multiplicanda entia sine necessitate simplici-
tèr: concedo ma. secundum quid, nego ma. &
minorem. Necessitas autem manifesta est ipsa
ocularis experientia, quâ videmus hostias con-
secratas esse extensas & impenetrabiles, ex
quo clarè & persèctè deducitur, quòd etiam
ibi sit radix, seu forma illa propter quam sunt
extensa, & sic impenetrabiles.

Urgetur. In Eucharistia est miraculum,
per quod fit, ut una hostia maneat extensa tam
bene, ac altera, & ut se penetrare non possunt,
ergò non est signum, vel fundamentum suffi-
ciens dicendi, quòd hoc proveniat ab aliqua
forma absoluta ibi remanente. Sed & negando
ant. & retorqueo argumentum contra Nomina-
les: secundum vos non debent multiplicari
entia sine necessitate, ergò nec debent multi-
plicari miracula absq; necessitate: sed nulla est
necessitas multiplicandi miracula, quia pos-
sunt recurrere ad causas naturales, ergò. Et
hæc responsio tantam vim habet ac ipsa Nomina-
lium, & consequentè si nullum aliud funda-
mentum assignare possunt, non subsistunt.

QUÆSTIO III.

De speciebus quantitatis.

Quaestio hæc apud Doctores proce-
dit de speciebus quantitatis, ut est speciale ac-
cidens distinctum tum à substantia, tum à reli-
quis omnibus accidentibus existentibus, non
verò de possibilibus, aut talibus quæ substantiis
identificarentur: nam tot alioquin assignari
deberent species, quot esse possunt species rerum
materialium possibiles. Itaq; Aristoteles
in hoc capite divisit quantitatem primâ sui di-
visione in continuam & directam; continuam in
permanentem & successivam; continuam in lineam
superficiem & corpus; discretam verò in numerum
& orationem, successivam in motum & tempus.
Quantitas continua ex ipso Philosopho est, cu-
jus partes copulantur termino communi, ut
quantitas ligni ulnaris, aquæ urnalis, quarum
partes omnes verâ unione reali Physicâ inter se
uniuntur: Discreta è contra est cujus partes non
copulantur termino aliquo communi, nec
uniuntur inter se verâ aliqua unione, ut nume-
rus ternarius trium hominum, qui numerus, pro-
ut ad propositum nostrum deseruit, duplex est:
unus dicitur transcendentalis & est ille, prout
communiter Authores volunt, qui coalescit ex
rebus non quantitativis & materialibus, ut nume-
rus trium angelorum, trium animatum &c.
diciturq; vulgo transcendentalis, quia non de-
terminat sibi certum prædicamentum sed vaga-
tur per res omnium prædicamentorum, ut sub-
stantiæ, qualitatis & relationum: Alius est nu-
merus prædicamentalis, & est ille, qui constat
ex rebus tantummodo quantitativis, ut nume-
rus trium hominum, trium lapidum &c. Per-
manens est cujus partes possunt simul existere,
ut quantitas unius ligni bipalmaris: successiva
verò est cujus partes non possunt simul existere,
sed ex sua natura exigunt, ut una succedat
alteri ut tempus, motus, de quibus quid sint, agam

in Physica. Linea est quantitas unius dimensio-
nis tantum, scilicet longa, cujus partes copulan-
tur punctis; unde dicitur longitudo sine lati-
tudine & profunditate. Superficies est quanti-
tas binæ dimensionis, scilicet longa & lata, cu-
jus partes copulantur linea. Corpus denique
dicitur quantitas trinæ dimensionis, scilicet
longa, lata, & profunda, quod corpus mathe-
maticum dici & vocari solet, ut & ipse D. Au-
gustinus ad notavit cap. 10. Cate. dum dixit:
Quod tamen (scilicet corpus) non ita accipimus,
quemadmodum solemus accipere naturale nempe
corpus nunc. Quod in quaestione hac queritur
est, quanam ex enumeratis sint veræ species
quantitatis ut sic, ponibiles in hoc prædica-
mento? Circa quam materiam mira est Au-
thorum & sententiarum diversitas: nam aliqui
asserunt omnes enumeratas esse veras species
quantitatis; alii verò è contra nullam præter
solum corpus, ut sentire videtur noster Baro.
Communis sententia asserit, lineam, superfi-
ciem, & corpus, veras esse species quantitatis, &
hanc tenent Scotistæ communiter & Recen-
tiores, ut Maffrius, Comptonius, Oviedo &c.
Hanc sententiam etiam sequuntur Can. So-
to, Toletus, Flandriæ, Villalpandus; sed ad-
dunt, locum etiam esse veram speciem quanti-
tatis, Tartaretus verò Major. Zerb. Bassolus
faber addunt insuper motum & tempus, alii
orationem. Doctor subtilis in hac materia est
totus problematicus, unde ejus autoritate sal-
vâ, quidcunq; aliquis voluerit amplecti licebit.

Dico I. Accipiendo quantitatem univocè in
eo rigore, quo eam defini nullas habet sub se species,
quæ propriè & directè in prædicamento collocari
possunt præter corpus. Hæc non habet patronum
præter Authorem, sic eam proponentem viam
monstrante ad eam Barone.

II.
Quantitas
nullas habet
species.

Probat tamen primò. Nihil
dicendum est species alicujus, quod non habet
& convenit cum superiori in ratione generica,
sed nulla alia potest cum quantitate in ratione
generica convenire præter solam corpus, ergò
solum corpus erit vera species quantitatis in eo
rigore: probatur ma. quia nihil potest dici ani-
mal nisi rationem animalis, scilicet viventis &
sensitivi participet, nec aliquid dicitur homo
nisi habeat animalitatem & rationalitatem, er-
gò nihil dicendum est species alicujus nisi con-
veniat cum superiori in ratione superioris;
probatur minor: Si essent aliqua, quæ sic ra-
tionem communem participarent, maxime es-
sent, vel numerus, tempus, & motus, vel linea &
superficies, sed hæc non sunt, ergò: ma. est cer-
ta; probatur mi. nam in primis non est nume-
rus, quia est unum per accidens: ut autem dire-
ctè ponatur in prædicamento debet esse per se,
ergò, nec est motus & tempus, quia ista pro for-
mali dicunt relationem, nihil autem relativi
potest esse species alicujus absoluti, quia nul-
lum relativum est alicujus absoluti constituti-
vum: probatur denique, quòd nec linea, nec
superficies, de quibus tantum in communi sen-
tentia est difficultas, quia ratio quantitatis pro-
ut eam definit, est exigentia extensionis localis
impenetrabilis, sed linea & superficies non exi-
gunt extensionem localem impenetrabilem,
ergò

ergò non participant rationem communem quantitatis definitæ, & consequenter non possunt esse veræ species quantitatis præter solum corpus, quod sic rationem quantitatis participat: probatur minor, quia quando applicantur duæ lineæ supra se invicem, vel duæ superficies in aliquo plano, illæ duæ lineæ se invicem penetrant, seu sunt secundum indivisibilia in eodem loco, ergò se invicem penetrant.

III. Dices. Lineam & superficiem non se invicem penetrare, sed potius esse in eodem loco: adeoq; veræ erunt species quantitatis: sed Contra Ratio quantitatis est exigere ex natura sua, non posse esse cum alio in eodem loco, sed necessario ab eodem loco aliud pellere, sed hoc est esse impenetrabile, ergò si species & lineæ verè sunt in eodem loco, verè se penetrant; aut si requiris ad penetrationem unius in aliud ingressionem, jam hoc ipso concedis, solum corpus sic posse non penetrari: quia connaturaliter nullum aliud ingredi potest, ut cum eodem eundem habeat locum, & sic ipsum erit tantum species quantitatis. Imò si quis super tabulam applicet, idque per tabulam suppositam trahat: tunc lineæ superpositæ manus, vel tabulæ ingredientur lineas tabulæ inferioris, & consequenter se invicem penetrabunt.

Dices. Lineam & corpus se invicem penetrare secundum eam rationem, secundum quam sunt indivisibiles, non verò secundum rationem, secundum quam sunt divisibiles, sed Contra primò Ratio specifica & constitutiva quantitatis est ut de se undequaq; sit impenetrabilis; ergò quæcunq; non participant hanc rationem communem, non poterunt dici quod sint species quantitatis. Contra secundò: si quis acciperet lineam bipalmarem, & illam lineam complicaret, efficeretur tantum longitudo palmaris, tunc eadem se linea penetraret secundum rationem, secundum quam esset divisibilis, ergò secundum rationem quæ quanta est, ergò non erit vera species quantitatis; quia penetraretur: probatur ant. quia linea est divisibilis secundum longitudinem, ergò.

IV. Probatur Conclusio secundò: Omne illud quod directè ponitur in aliquo prædicamento, debet esse quid completum, non ordinatum ad compositionem alterius: sed linea & superficies non sunt completa & ordinarentur ad aliud, ergò non possunt directè poni in prædicamento, & consequenter non erunt quantitatis species: probatur hæc consequentia: quia quæ in prædicamento directè ponuntur debent esse genera, vel species, vel individua, sed genera non sunt, nec individua, ergò nec species: probatur minor principalis; quia linea ordinatur ad compositionem superficiæ & superficiæ in ordine ad corpus, ergò. Confirmatur; quia si linea & superficies constituerent & essent species quantitatis, eadem ratione posset esse punctum, sed hoc est inconveniens: probatur sequela, quia punctum tam benè concurrat ad compositionem lineæ, quam linea ad compositionem corporis, ergò si linea, non obstante quòd sit incompleta, & pars corporis, potest esse species quantitatis, poterit etiam esse punctum.

Dices: Magnam esse disparitatem, quia punctum nullo modo participat rationem quantitatis, benè tamen linea & superficies, ergò: probatur; quia linea & superficies, licet non secundum omnem rationem, saltem secundum aliquam participant, sed Contra qualibet species debet totaliter participare rationem generis, ergò si non totaliter participant, non erunt veræ species. Contra secundò: hinc sequeretur quòd substantia participet rationem quantitatis, & sit ejus species sed &c. probatur sequela; quia substantia secundum aliquam rationem participat quantitatem: quia petit extensionem partium in ordine ad se & in ordine ad locum, potest commensurari, & dividi, quæ etiam conveniunt & sunt propria quantitati, ergò si sufficit, ut dicitur aliqua species quòd participet secundum aliquam rationem generis, etiam substantia poterit dici species quantitatis, Contra tertio. Hinc posset dici, quòd planta sit species animalis; quia secundum aliquam rationem participat rationem ejus.

Probatur Conclusio tertio.

Si linea & superficies essent species quantitatis, sequeretur quòd nec corpus, prout de eo hic agitur, posset poni directè in prædicamento, sed hoc, supposito, vel dato, tolleretur tota ratio prædicamenti hujus, quod est inconveniens, ergò linea & superficies non sunt species quantitatis: probatur sequela: ut aliquid ponatur directè in prædicamento, debet esse ens per se, sed quantitas non est ens per se, ergò non posset poni in prædicamento: probatur mi. Illud non est ens per se, quod componitur ex rebus diversorum prædicamentorum, vel etiam ex rebus ejusdem prædicamenti, quarum utraque, vel una saltem sit completa, sed quantitas est ens compositum ex duabus aliis speciebus completis, ergò non posset poni directè in prædicamento, vel dicendum erit non esse completas: si sic, tunc etiam non erit linea & superficies species directè in hoc prædicamento collocabilis.

Opponitur contra Conclusionem auctoritas tum Scoti, tum Aristotelis hæc, qui differtè asserunt, lineam superficiem & corpus esse veras species, ergò directè est conclusio contra Scotum & Aristotelem; R. tam Scotum quam Aristotelem in hac materia fuisse problematicos, quod patet ex eo, quia modò plures, modò pauciores, jam has, nunc illas, assignarunt species, & ideo sicut Communis sententia dicit, & Scotisla simul quod dum dicit Scotus & Aristoteles numerum, tempus, vel motum esse species quantitatis, eos fuisse locutos famosè & ex sententia aliorum ad accommodationem vulgi, & meliorem intelligentiam: ita ego pariter dico, dum dixerunt superficiem & lineam esse species, hoc asseruisse famosè & non ex sententia propriaque mente, sed ex aliorum voluntate.

Instatur. Id non posse dici, ergò gratis hoc asseritur pro responso: probatur ant. Quia tam Scotus, quam Philosophus quantitatem constituunt pro supremo genere, sed si non haberet plures species, & plura genera non posset

fit dici supremum genus, ergo debet aliquas habere species, nullas potius quam lineam, superficiem & corpus, ergo linea & superficies erunt verae species, etiam ex mente Doctoris & Philosophi. R. negando ant. ad cuius probationem dico, quod si ad supremum genus requiritur, quod sint plures species, etiam requiritur, quod sint plura genera; ergo debent plura assignari, quae habeant rationem quantitatis praeter species allegatas. Deinde R. negando mi. probationis absolute, quia id gratis requiritur, quia non dicuntur genera suprema ex eo, quod plura sub se habeant, sed ex eo quod nullum supra se habeat in eodem genere, vel in eodem predicamento: quia in ratione generis supremi non constituitur in ordine ad inferiora, sed per negationem ulterioris generis.

Urgetur. Nullum genus potest salvari in unica specie, ergo necessario requiruntur plures: quia, si solum corpus esset species quantitatis, unicam tantum haberet speciem R. dist. ant. genus praedicabile, concedo ant. genus praedicamentale, nego ant. Itaque genus praedicabile consideratur secundum praedicabilitatem de pluribus specie differentibus, & consequenter, vel actu, vel potentia plures species sunt necessariae, genus vero praedicamentale consideratur tantum secundum naturas rerum, ipsasmet in se, unde si aliquod genus plures habet species, bene praedicabitur de ipsis; si minus, parum refert, quia id non requiritur fundamentum huius & superioris responsionis; quare in Scoto I. d. 18. q. 3. n. 19. sed ut praeteritum rigorem temperem

VIII. Dico 2. Sumendo quantitatem sine omnimodo rigore conditionum reponibilem in predicamento & in vulgariori ac laxiori acceptione, per quamdam analogiam, ad veram quantitatem, congrue dividitur quantitas ut sic, in continuam & discretam, haec in numerum & orationem, continua in permanentem & successivam, successiva in tempus & motum, permanentem in superficiem, lineam & corpus ac locum, & ista iterum in sua inferiora veluti in individua. Hanc etiam sic propositam nullibi reperi, estque conjunctim pariter firmo destituta patrocinio, aequaeque ac prior, divisim tamen plures habet Patronos & fautores. Ipsumque Aristotelem & Scotum, Philosophum quidem s. Met. I. 13. ubi enumerat quantitatis continue species, lineam, superficiem & corpus, & cap. de quant. addit locum; successiva vero tempus & motum, discreta vero ponit species, numerum & orationem. Doctor vero I. Met. cap. 9. expresse hoc tenet de linea, superficie & corpore, in reliquis vero, ut antea dixi, problematicus fuit, nam I. d. 22. q. un. de similibus dicit: *Quod horum verum sit, alias videbitur.* Ad hanc Conclusionem sic proponendam signanter me movit autoritas Magni divi Augustini, quem, quia ob amplitudinem penetrandorum & intellectuum, in pravum nolui trahere consensum, quasi ex mente aliorum & non sua locutus fuisset, ideo cum sub hac propositone causae meae Procuratorem constitui, unde etiam Conclusionem probo, autoritate ejusdem S. Patris. Et in primis quod quantitas dividatur

F. Amandi Hermann Logica.

in continuam & discretam, expresse habet cap. 10. Categ. dicens: *Ipsius autem quanti, aliud est cohaerens, aliud separatum. Cohaerens est gramme, ephiphania, corpus, locus & tempus; ubi per cohaerens intelligit S. Pater continuam, per separatum discretam, per gramme lineam, quam dicit esse, si quis omisisset latitudinem solam longitudinem voluerit metiri; Per Epiphaniam intelligitur superficies, de qua S. Doctor sic ait: *Emensa vero cum longitudine latitudo, Epiphania dicitur; de corpore vero dicit, eam esse dimensionem, si ultra longitudinem & latitudinem altitudo fuerit sociata; per altitudinem quid vero intelligat? explicat serm. 7. de verbis Apolog. cap. 2. *Altitudo (dicens) in lingua latina utrumque significat. Et quod sursum versus est, altitudinis nomen habet & quod in profundum altum est, altitudinis nomen habet.* De quantitate discreta, eodem capite, haec habet: *separata vero sunt (id est quanta) numerus & oratio; quis enim non advertat propriis terminis unum separatum esse a duobus, duos a tribus? Et in oratione singulae syllabae separatae sunt; natura enim & numero segregantur, cum alteram brevem, & alteram longam, & unam vel duas dicimus. Nimirum apparet, haec quae diximus & ad quantum pertinere & separata oportere nominari. Quae autoritates clarae sunt & nihil redolent, unde interpretari possent in D. Aurelium tenere ex mente aliorum, cum & ingenio & gratis insuper ultra modum excesserit & superaverit Philosophos quoscumque Gentiles, maxime cum ultra hoc mentem suam aperiat & asserat, etiam numerum animarum ad praedicamentum hoc reducendum lib. 6. Mus. cap. 17. & lib. de quant. ani. cap. 32. sic loquens; *De numero animarum nescio quid tibi respondeam? citius enim dixerim, non esse omnino querendum, quam vel numerum, vel multitudinem non pertinere ad quantitatem.****

Probatur Conclusio ratione.

Primò, Generaliter, si omnes praedictae species secundum rigorem quantitatis, reponibilemque in predicamento non sunt verae species, ergo erunt saltem tales in laxiori & vulgariori acceptione, cum omnes verè denominentur quanta.

Probatur specialiter prima pars, de quantitate continua, & discreta primò. Illae sunt verè, species alicujus generis, de quibus genus in quid praedicari, potest tanquam de specie differentibus, quantitas praedicatur sic de continua & discreta; ergo erunt verè species: probatur mi. quia si quæram de quolibet eorum se junctim quid sit? respondebitur mihi, quod sit quantitas, ergo.

Probatur secundò. Illae verè species alicujus generis, quae illius rationem genericam in se includunt & eam per varias differentias contrahunt, sed quantitas continua & discreta sunt tales, ergo: probatur mi. Ratio quantitatis est, habere partes extensivas, cum impenetrabilitatis exigentia, sed quantitas continua & discreta hoc habent; ergo includunt verè rationem communem genericam quantitatis: probatur mi. quia quantitas discreta est verè divisibilis & impenetrabilis, cum alio quocumque, sive ejusdem, sive diversae speciei; probatur etiam, quod hanc rationem per

diversas differentias contrahant, quia continua habet continuam partium extensionem; discreta verò discretam; continua est divisibilis in partes, quas actu in se continet, discreta est divisibilis in partes discretas, sed istæ sunt veræ differentia, ergò: probatur mi. quia in singulis variant rationem genericam quantitatis, sed quæ sic variant rationem genericam, sunt veræ differentia, ergò & illa.

X. **Dices:** Ratio quantitatis, vel ad minimum ejus proprietas est, quòd possit dividi, sed quantitas discretas, seu numerus est actu divisus, ergò non participant rationem quantitatis. R. negando mi. quia numerus ternarius dividi potest in tres unitates, & licet ejus partes sint separatae materialitèr, scilicet secundum ipsas res, non sunt tamen divisæ in esse formali, numeri, verbi gratià, ternarii & hinc numerus ternarius non est divisus, sed est divisibilis.

Dices 2. Numerus ternarius ille pro formali debet subjectari in aliquo ex tribus illis entitatibus, sed hoc non potest fieri, ergò: probatur mi. quia non in omnibus, utpotè cum nullum accidens subjectetur in diversis subjectis, nec in aliqua singularitèr, quia illa entitas singularis non est ternaria. R. dist. ant. non potest in ipsis subjectari inhæsitivè transeat denominativè, nego ant. & consequentiam, undè numerus ternarius denominativè est in omnibus illis tribus entitatibus.

XI. **Probatur eadem pars Conclusionis** secundò. Numerus trium hominum, vel trium lapidum est vera realis entitas, ergò debet spectare ad aliquod prædicamentum, sed ad nullum aliud quàm quantitatem; ergò, si spectat ad quantitatem, erit vera ejus species: probatur subsumptum: omnia composita ex altero ejusdem prædicamenti, spectant ad idem prædicamentum, sed numerus trium hominum est rebus prædicamenti quantitatis; ergò spectabit ad hoc prædicamentum: probatur major, omnes partes singularitèr positæ sunt in prædicamento substantiæ, sed si componantur confusione, non desinunt esse in prædicamento substantiæ, ergò composita ex rebus ejusdem prædicamenti, ad idem prædicamentum spectant.

XII. **Dices:** Partes aquæ licet concurrant ad compositionem totius aquæ, concurrunt tamen ad componendum aliquod totum per se, non sic autem duo homines, vel duo lapides quanti. Sed Contra: Idea duæ aquæ componunt unum per se; ergò etiam duo homines unum numerum per se, nam est eadem ratio; utpotè cum qualibet aqua sit æq; completa, ac quilibet homo, aut si duo homines faciunt unum per accidens formalitèr, etiam faciunt duæ aquæ: & sic nec duæ aquæ confusæ possent poni in prædicamento, licet poterant ante confusionem. Ex hinc

XIII. **Probatur Conclusio, quoad eandem partem tertio.** Si esset aliqua ratio, esset maximè, quia numerus trium hominum, vel trium lapidum esset compositum per accidens, sed hæc ratio nulla est, ergò: probatur mi. Illud est compositum per accidens, quorum neutrum se habet per modum actus & potentia;

sed hoc hic non contingit, ergò: probatur mi. quia numerus prior, verbi gratià, binarius est, se habens per modum potentia & ternarius quicumq; sequens habet se per modum actus, ergò hoc hic non contingit, ut neutrum sit, quorum unum se habeat per modum actus & alterum per modum potentia.

Dices: Omnes numeri sunt specie distincti; ergò unus non potest se habere per modum actus & potentia: probatur consequentia: quia nulla species una potest contineri in alià, ergò nulla potest habere rationem potentia. R. 1. negando consequentiam, cujus probationis ant. dist. non potest contineri; in alià materialitèr nego, formalitèr concedo. Itaque numerus minor non continetur in majori pro formali, sed tantum pro materiali, in quantum habet tales unitates in numero; unde dixit Aristoteles: sex non esse bis tria, sed semel sex R. 2. negando consequentiam, cujus probat. ant. iterum distinguo: nulla species potest contineri in alià, ita eadem maneat, concedo ant. ut prior esse definat, nego: R. tertio. Hoc ipsum solvendum esse communi sententià, quæ dicit, quòd linea, superficies & corpus sunt species quantitatis, cum tamen linea & superficies contineantur in corpore.

Probatur quarto. Illud quod est unum per accidens, definiri non potest, nec potest habere de eo scientia, sed de numero habetur scientia, scilicet arithmetica; ergò non est unum per accidens.

Dices: Esse de numero tantum scientiam minus rigorosam, non verò propriè dictam; sed Contra, Aristoteles divisit scientiam realem propriè dictam in Physicam, Metaphysicam & Mathematicam; ergò potest haberi de eo vera & rigorosa scientia: probatur consequentia; quia Mathematica propria species est Arithmetica, ergò si Mathematica est propriè scientia, erit etiam Arithmetica, quia nunquam species sunt imperfectiores suo genere, imò semper perfectiores, quia ultra rationem genericam contractam habent superadditam adhuc differentiam contrahentem.

Dices 2. Numerum tantum pro formali definiri, sed de rebus pro formali definitis non potest haberi scientia, ergò nec de numero: probatur mi. quia pro formali dicunt numeri ens rationis, ergò non potest de illis haberi scientia. Sed R. negando mi. quia de naturâ communi de individuis pro formali definitis habetur scientia; item de sacramentis: nam sacramenta etiam pro formali tantum definiri possunt, quia pro materiali sunt entia per accidens, ut patet, quia constant ex diversis rebus diversorum prædicamentorum, nam potiora conficiuntur per verba tanquam per formam, & per res tanquam materia, & tamen nullus dicit, quòd non possit definiri, nec refert, quòd Scotus in 4. d. 1. q. 2. n. 6. & 7. dicit: sacramenta pro formali dicere aliquid rationis in quo fundatur: probatio minoris: quia per ly rationis non intelligit ens rationis fictitium, sed aliquid intentionale, aut si diceret de essentia rationis, intelligendus esset de ente rationis fundamentalitèr

damentalitèr & improprie. Et quamvis dicatur numerus, habere esse, per intellectum hoc non probat, quod non habeat etiam aliam rationem, quae est ordo & connexio rerum ad numerum.

XVII.

Probatur Conclusio quoad

eam partem, quod permanens bene dividatur in lineam, superficiem, corpus & locum. Et quantum ad tres priores species tenet communis sententia, cum qua sic probo: Quia habent & participant rationem communem quantitatis cum differentis essentialitèr diversis, ergo sunt verae species quantitatis: probatur aut quoad primam partem, quia sunt divisibiles suo modo, nam linea dividitur in puncta, superficies in lineas, & corpus in lineas & superficies, sunt etiam impenetrabiles, quia nulla earum potest reduci ad indivisibile, ita ut connaturalitèr non exigeret extensionem localem cum impenetrabilitate, ergo participant rationem quantitatis, probatur etiam, quod habeant differentias essentialitèr diversas, nam linea solam exigit extensionem longitudinis, superficies longitudinis & latitudinis, corpus verò extensionem, non modò secundum longitudinem, latitudinem & profunditatem, sed haec sunt essentialitèr diversae differentiae; ergo; probatur: sunt essentialitèr diversae differentiae animarum, quòd una sit tantum vegetativa, altera vegetativa simul & sensitiva, tertio verò ultra vegetativam & sensitivam, est etiam rationalis, ergo etiam sunt diversae speciei differentiae, esse tantum longum, esse longum & latum simul, & insuper esse longum latum & etiam profundum ab omnimoda paritate.

XVIII.

Dices: Disparitatem esse, quia illae tres

animae inveniuntur in diversis subjectis, non sic autem superficies & linea extra corpus & consequenter, si in corpore continentur, constituent tantum unam speciem, sicut anima rationalis, licet dicatur vegetativa, sensitiva & rationalis, non dicitur esse tres animas, ergo: probatur aut, quia nullum est ens materiale corporum defactò tam subtile, ut solam haberet longitudinem, vel solam longitudinem simul & latitudinem, nam ut cum Di. Augustino loquar lib. de quant. ani. cap. 6. instruens Adeodatum filium, sic inquit: *Emitere cogitare longitudinem, quae adhuc nullam latitudinem assumpsit. Et respondet Adeodatus: Nihil possum tale cogitare, se enim filium araneae constituero in animo, quo nihil exitum solemus videre, occurrit mihi etiam in eo & longitudo per se, & latitudo & altitudo: quae qualesq; sunt, negare tamen non possum.* R. hanc replicam probare multam priorem Conclusionem, pro defendenda tam ista R. breviter parum referre, utrum istae tres species inveniuntur in diversis subjectis, nec ne? ex hoc tamen non concludi posse, quod non sint diversae species, sufficit enim, quod fortè sint debiles sine corpore per divinam potentiam, atq; adeò dici possent diversae speciei, quia certum est, quod si esset ali- quod ens, quod solum habere longitudo, specie differret à corpore, & sic etiam dicito de superficie, sicut Astronomi multa defactò demonstrant, de linea æquinoctiali meridionali, non quòd sint in caelo, sed quod si essent, hanc

F. Amandi Hermann Logica.

& hanc operationem, munus & officium haberent.

Probatur etiam de loco: tum XVIII.

quia Aristoteles sic tenuit, tum quia omnes affectiones quantitatis eidem conveniunt, nam dicitur magnus, parvus, extensus, commensurabilis, divisibilis, sed cuicumq; conveniunt praedicata alicujus, illud censendum est species ejus, si non univoca, saltem æquivoca, sicut etià in sententia communiori Scristarum, creatura & Deus sunt entia æquivocè, accidens comparatum ad substantiam, ens rationis ad verum ens, ergo locus poterit dici vera species quantitatis, licet æquivoca, quia plus non requiro in Conclusionem, nec dico esse univocè quantitatem, sed tantum propter analogiam.

XIX.

Dices: Locum esse quidem quantitatem,

sed non distinctum à superficie, ut aliquid autem sit species, etiam æquivocè debet esse distinctum ab alio, quod est species univocè, ergo: R. negando ant. quia potest aliquid in loco, seu spatio aut praesentia, de quo modo non curo, an distinguatur, sumo, prout mihi idem significant, potest inquam, aliquid esse verè absq; eo, quod sit sub superficie, sed tunc posset dici in loco, seu ad minus in praesentia & spatio, ergo potest esse locus distinctus à superficie: probatur ma. quia potest, vel potuisset Deus creasse, ante mundi constitutionem, solem, vel hominem, sed tunc sol, vel homo nò fuissent nullibi, sed fuissent alicubi, ergo fuissent in loco, in eo casu autem nullam habuissent superficiem, ergo potest esse locus sine superficie.

Instabis: Locum, quomocunq; con-

sideretur, spectare ad praedicamentum ubi, non verò ad praedicamentum quantitatis. R. Licet verum sit, locum ad praedicamentum ubi spectare, hinc tamen non sequi, quòd minus possit etiam ad praedicamentum quantitatis pertinere, sicut habitus spectat ad praedicamentum substantiae & etiam ad praedicamentum ultimum, seu habere.

Urgebis: Praedicamenta sunt realitèr

distincta, ergo idem non potest pertinere ad diversa praedicamenta. R. dist. consequens non potest idem ad diversa praedicamenta pertinere, secundum eandem rationem & eodem modo, concedo consequentiam. Secundum diversam rationem diversumque modum, nego consequentiam. Itaq; Locus in quantum dicitur rem continere, pertinet ad praedicamentum ubi, in quantum verò quantitatis rationes, scilicet, magnitudinis, parvitas, extensionis, mensurabilitatis participat, pertinet ad quantitatem, ad unum essentialitèr, ad alterum denominativè & analogicè.

Similitèr potest etiam probari

conclusio quoad tempus motum, nempe quia sunt extensa, quanta, mensurabilia, tarda, velocia &c. quae de quantitate dici possunt, ergo verè dicuntur participare rationem quantitatis, nec contra hoc aliquid occurrit, quod habere specialem difficultatem praeter eas, quas jam supra tetigi; unde dum dicunt, ea esse formalitèr motum, R. secundum aliam tamen de-

nominativè dici posse quanta, nec ulterius potest aliquid urgeri, quia non statuitur, quod sint veræ & propriæ dictæ quantitates, sed analogicè & denominativè; & hoc notato quælibet objectio per istud solvi potest.

QUÆSTIO IV.

De Proprietatibus Quantitatis.

I.

Prima proprietas est non habere contrarium.

Aristoteles tum hic, tum alibi plures assignat quantitatis proprietates, quarum aliqua etiam conveniunt substantiæ, alia verò sunt quantitati tantummodo propriæ, quæ etiam substantiæ competunt sunt duæ, nempe quod non habeat contrarium, intellige de contrarietate propriè dicta, prout explicui agendo de proprietatibus substantiæ: hinc licet una quantitas expellit aliam à suo loco, non expellit tamen aliam à subjecto; unde quod duæ quantitates, verbi gratiâ, duarum ulnarum non possint esse etiam in eodem subjecto, hoc non provenit, quod sibi contrarietur, sed ex eo, quia ipsa subjecta sunt in capacia ad recipiendas duas quantitates, non verò ratione ipsarum quantitatum contingit talis expulsio. Imò potest intelligi etiam, quod non habeat contrarium, id est quod, nec substantiæ, nec qualitati ipsa opponatur, nec illa quantitati.

II.

Secunda non suscipere magis & minus.

Secunda proprietas quæ etiam est substantiæ communis non suscipere magis & minus, id est quod non possit intendi; non verò, quod non queat extendi, quia videmus, quod una quantitas sit major quam altera, ut patet de quantitate palmari & ulna &c. Intensio autem quantitati nihil omninò confert: nam quilibet gradus & quælibet pars reddit suum effectum formalem quem præstarent, si septem, vel octo essent in eodem subjecto, quia quælibet pars faceret subjectum esse extensum in ordine ad se, & ad locum impenetrabiliter.

III.

Tertia esse divisibile in partes integrales.

Tertia proprietas quantitatis eiq; soli propria & conveniens: Est esse divisibile in partes integrales, quia dividi in partes essentialiter verè etiam competit substantiæ: divisio autem in partes integrales potest esse duplex: prima dicit solam partium distinctionem & separabilitatem entitativam; & hæc non est propria quanto modo quantitati, ut patet ex dictis, cum substantia etiam habeat talem divisibilitatem: Altera verò soli quantitati in quarto modo competens est, quando una pars separatur ab alia propter incompossibilitatem ad invicem, & sit interveniente instrumento corporeo per cessionem unius quanti alteri quanto quod ejus petit occupare locum. Et hæc proprietas competit omni quantitati, maximè continuæ, quia licet ab agente naturali cœli non sint divisibiles; nihilominus à principio intrinseco competit ipsis sic dividi posse: quare, notanter dicitur divisibilitas non divisio, nec tamen actualis divisio quæ reperitur in quantitate discreta totaliter & absolute excluditur; quia quamvis partes materiales jam divisæ sint, numerus semper est divisibilis in plures unitates; vel dici potest quod non sit necesse intelligere, quasi sola divi-

sibilitas sit proprietas; sed divisio, vel divisibilitas, sicut dixi de prædicatione differentie non modo pluribus numero sed etiam specie differentibus.

Quarta proprietas quantitatis est, esse in loco commensurativè, seu esse aptitudinem, ut aliquid actualiter, vel aptitudinaliter possit mensurari, seu activè, seu passivè, secundum rationem formalem quantitatis, seu secundum quantitatem molis. Et hæc proprietas, si intelligatur secundum præcisam rationem quantitatis molis vera erit proprietas, si verò intelligatur pro omni eo quod deducere, vel deduci potest in cognitionem alicujus, non erit proprietas quantitatis simpliciter in se, sed secundum nos seu secundum id, quod nos pro præsentis statu possumus aliquid mensurare prout supra de mensura quantitatis, in quæ cum dixerim, quod ratio quantitatis non consistat vix negari potest quin sit ad minus proprietas.

Quinta proprietas, quam Aristoteles maximè propriam vocat quantitati, est esse æquale, vel inæquale. Intellige tamen hanc æqualitatem & inæqualitatem quam habent res aliqua in ordine ad occupandum locum secundum extensionem partium æqualem & inæqualem in loco impenetrabiliter, quia alioquin & qualitates, & substantiæ dici possent æquales & inæquales; substantiæ quidem in perfectione & extensione, sicut est, verbi gratiâ, Angelus & materia prima; qualitates verò secundum perfectionem & intensionem æquales esse possunt, calor enim ut 6. perfectior est extensive calore ut 3. & perfectior est calor entitate quàm sit humiditas, &c. Non est tamen necesse ut illa æqualitas, vel inæqualitas sit actualis: sufficit etenim aptitudinalis; hinc si unica tantum esset quantitas à parte rei, verbi gratiâ, unica linea, hæc esset adhuc æqualis & inæqualis aptitudine, licet non actu. Hæc proprietas quoq; frequentè intelligitur de quantitatibus ejusdem speciei, verbi gratiâ, de duobus lineis, duabus superficiebus, & duobus corporibus. Per datam explicationem nonnullæ quæstionculæ benè solvi possunt, quas movent Connimb. hic q. 3. a. 1. & prima est. An æqualitas & inæqualitas competat quantitati ut sic, ut est supremum genus? Ad quod Respondetur negativè sed quantitatibus in particulari & hoc ipsum secundum suas partes integrales. Secundo an quantitas infinita possit esse æqualis, vel inæqualis? ad quod dicitur affirmativè, quia est apta nata commensurari alteri infinitæ, & sic æqualis ipsi aptitudine; deinde defecto esset inæqualis cuilibet finita. Tertio, an duo pondera sint æqualia vel inæqualia ratione quantitatis? Ad quod etiam affirmativè: ratio est, quia substantia de se non est æqualis, vel inæqualis secundum extensionem partium impenetrabiliter nisi ratione quantitatis. Denique notandum, quod æqualitas & inæqualitas non sint proprietates quantitatis, si sumantur formaliter, scilicet pro relatione convenientiæ & disconvenientiæ in eadem quantitate, aliquorum duorum, sed si accipiatur fundamentaliter pro aptitudine, quæ est apta fundare illas relationes, in quantum scilicet est ratio qua sibi æquales